

L. Dz. IBK 3/23/01/2026

Warszawa, 23 stycznia 2026 r.

**Szanowna Pani
Anita Sowińska
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska**

Szanowna Pani Minister,

w imieniu Izby Branży Komunalnej, reprezentującej podmioty realizujące zadania w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, przekazujemy stanowisko Izby wraz z wnioskiem o zmianę § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2009 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy gospodarowaniu odpadami komunalnymi.

Zwracamy się z niniejszym pismem w celu zainicjowania merytorycznej dyskusji nad przepisem, który w ocenie środowiska branżowego jest archaiczny i nie odpowiada już aktualnym realiom technicznym i organizacyjnym pracy przy odbiorze odpadów komunalnych. Obowiązujące regulacje powstawały w czasie, gdy konstrukcja pojazdów oraz stosowane rozwiązania bezpieczeństwa znacząco różniły się od obecnych standardów.

W załączeniu przekazujemy szczegółowe opracowanie, w którym przedstawiono argumentację techniczną, ergonomiczną, zdrowotną oraz organizacyjną przemawiającą za dopuszczeniem korzystania z certyfikowanych stopni (podestów) roboczych przeznaczonych dla ładowaczy, przy spełnieniu ściśle określonych warunków bezpieczeństwa wynikających z normy PN-EN 1501-1.

Należy przy tym zaznaczyć, że celem Izby nie jest osłabienie standardów bezpieczeństwa pracy, lecz ich dostosowanie do aktualnego stanu techniki oraz rzeczywistych warunków wykonywania pracy. W naszej ocenie proponowana zmiana może przyczynić się do poprawy ergonomii, ograniczenia przeciążeń zdrowotnych pracowników oraz zwiększenia realnego poziomu bezpieczeństwa.

Izba Branży Komunalnej wyraża gotowość do udziału w dalszych pracach analitycznych i konsultacyjnych, a także do współpracy z innymi organizacjami branżowymi w celu wypracowania rozwiązań prawnych zapewniających wysoki poziom bezpieczeństwa pracy przy jednoczesnym uwzględnieniu realiów technicznych i organizacyjnych sektora gospodarki komunalnej.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący Izby Branży Komunalnej
Dominik Marczyk

Załącznik nr 1

**Stanowisko Izby Branży Komunalnej w sprawie potrzeby zmiany § 19 ust. 1 rozporządzenia
Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2009 r.
w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy gospodarowaniu odpadami komunalnymi**

I. Wprowadzenie

Izba Branży Komunalnej, reprezentując przedsiębiorców realizujących zadania w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, producentów pojazdów specjalistycznych oraz podmioty odpowiedzialne za ich utrzymanie techniczne, przedstawia niniejsze stanowisko jako formalny wniosek o zmianę § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2009 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy gospodarowaniu odpadami komunalnymi. Celem stanowiska jest zainicjowanie merytorycznej dyskusji nad przepisem, który – choć w momencie jego uchwalenia odpowiadał ówczesnym realiom technicznym – obecnie nie uwzględnia postępu technologicznego w zakresie konstrukcji pojazdów do odbioru odpadów komunalnych ani współczesnych standardów bezpieczeństwa pracy.

Izba stoi na stanowisku, że obowiązujące brzmienie przepisu w sposób nieproporcjonalny ogranicza możliwość stosowania rozwiązań, które w praktyce są bezpieczniejsze, bardziej ergonomiczne i znacznie lepiej dostosowane do charakteru pracy przy odbiorze odpadów komunalnych.

Niniejszy dokument ma na celu nie tylko przedstawienie argumentacji technicznej i organizacyjnej, lecz także sformułowanie konkretnej propozycji zmiany rozporządzenia.

II. Obowiązujący stan prawny i jego geneza

Zgodnie z § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2009 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy gospodarowaniu odpadami komunalnymi, podczas jazdy zabronione jest pozostawianie pracowników na stopniach komór ładunkowych pojazdu do wywozu odpadów.

Regulacja ta została wprowadzona w czasie, gdy dominowały odmienne rozwiązania techniczne stosowane w pojazdach do odbioru odpadów komunalnych. W szczególności nie istniały wówczas jednolite normy europejskie precyzyjnie regulujące konstrukcję stopni ładowacza, a pojazdy nie były wyposażane w zaawansowane systemy kontroli ruchu, czujniki obecności operatora ani blokady manewrów cofania.

Intencją ustawodawcy było wyeliminowanie niebezpiecznych praktyk polegających na przemieszczaniu się pracowników na przypadkowych elementach konstrukcyjnych pojazdów, co w realiach technicznych tamtego okresu mogło generować istotne zagrożenia wypadkowe. Ratio legis tego przepisu było zatem ściśle związane z ówczesnym poziomem technologii i nie uwzględnia dynamicznego rozwoju, jaki dokonał się w sektorze pojazdów specjalistycznych w ostatnich kilkunastu latach.

III. Współczesne pojazdy do odbioru odpadów

Współcześnie eksploatowane pojazdy do odbioru odpadów komunalnych są projektowane, produkowane i certyfikowane zgodnie z normą PN-EN 1501-1:2021. Norma ta jednoznacznie przewiduje stosowanie stopni (podestów) roboczych przeznaczonych dla ładowaczy oraz szczegółowo określa ich parametry techniczne i wymagania bezpieczeństwa.

Stopnie ładowacza stanowią integralny element zabudowy pojazdu – są mocowane do odwłoka, wrzutnika lub wanny zasypowej – i nie są elementem komory ładunkowej. Posiadają określoną nośność, powierzchnie antypoślizgowe, zaokrąglone krawędzie oraz dedykowane uchwyty umożliwiające przyjęcie stabilnej, ergonomicznej pozycji przez pracownika.

Współcześnie eksploatowane pojazdy do odbioru odpadów komunalnych są projektowane, produkowane i certyfikowane zgodnie z normą PN-EN 1501-1:2021. Norma ta w sposób jednoznaczny przewiduje stosowanie stopni (podestów) roboczych przeznaczonych dla ładowaczy oraz szczegółowo określa ich parametry techniczne i wymagania bezpieczeństwa.

Stopnie ładowacza stanowią integralny element zabudowy pojazdu – są mocowane do odwłoka, wrzutnika lub wanny zasypowej – i nie są elementem komory ładunkowej. Posiadają one określoną nośność, powierzchnie antypoślizgowe, zaokrąglone krawędzie oraz dedykowane uchwyty, które umożliwiają przyjęcie stabilnej, ergonomicznej pozycji przez pracownika.

Należy podkreślić, że obecnie produkowane pojazdy do odbioru odpadów komunalnych, spełniające wymagania normy PN-EN 1501-1 i posiadające deklarację zgodności CE, projektowane są z założeniem bezpiecznego korzystania ze stopni roboczych na krótkich odcinkach pomiędzy punktami odbioru. Oznacza to zasadniczą zmianę jakościową w porównaniu z realiami, w których powstawał obowiązujący przepis. Kluczowym elementem odróżniającym współczesne rozwiązania od praktyk sprzed kilkunastu lat jest powszechne stosowanie systemowych zabezpieczeń ruchu pojazdu, ściśle powiązanych z użytkowaniem stopni roboczych.

W przypadku zajęcia stopnia przez pracownika prędkość jazdy do przodu jest automatycznie ograniczona – maksymalnie do 30 km/h – a możliwość jazdy wstecz zostaje całkowicie zablokowana. Obecność operatora na stopniu wykrywana jest przez certyfikowane czujniki o potwierdzonym poziomie bezpieczeństwa, a kierowca otrzymuje jednoznaczną informację o stanie systemu poprzez sygnalizację optyczną lub akustyczną. Dodatkowo norma PN-EN 1501-1 wymaga monitorowania obszaru roboczego pojazdu przy użyciu systemów kamer, co znacząco poprawia orientację kierowcy i ogranicza ryzyko zdarzeń niebezpiecznych. W praktyce oznacza to, że sytuacje, które pierwotnie uzasadniały wprowadzenie zakazu, są obecnie eliminowane na poziomie konstrukcyjnym i systemowym.

Rozwiązania te w sposób systemowy eliminują sytuacje, które pierwotnie uzasadniały wprowadzenie bezwzględnego zakazu przebywania pracowników na stopniach podczas jazdy.

IV. Aspekt ergonomiczny i zdrowotny pracy ładowaczy

Praca przy odbiorze odpadów komunalnych należy do obciążających fizycznie form pracy w sektorze gospodarki komunalnej. Charakteryzuje się bardzo dużą liczbą powtarzalnych czynności, znacznym obciążeniem układu mięśniowo-szkieletowego oraz koniecznością wykonywania pracy w zmiennych i często niekorzystnych warunkach atmosferycznych.

W tym kontekście konieczność każdorazowego wsiadania i wysiadania z kabiny pojazdu, którego konstrukcja wymusza pokonywanie znacznej różnicy wysokości, generuje dodatkowe ryzyko urazów, przeciążeń i upadków. Wielokrotne powtarzanie tych czynności w trakcie jednej zmiany roboczej istotnie zwiększa zmęczenie pracowników i obniża ogólny poziom bezpieczeństwa pracy.

Możliwość krótkiego przejazdu na certyfikowanym podeście roboczym pozwala na chwilowe odciążenie kończyn dolnych i kręgosłupa, ogranicza dystans pokonywany pieszo oraz stanowi element profilaktyki zdrowotnej. W ocenie Izby Branży Komunalnej rozwiązanie to, przy spełnieniu wymagań technicznych,

jest bardziej ergonomiczne i w praktyce bezpieczniejsze niż alternatywa polegająca na ciągłym wsiadaniu do i wysiadaniu z pojazdu.

V. Konsekwencje utrzymywania bezwzględnej zakazu

Utrzymywanie bezwzględnej zakazu korzystania z certyfikowanych stopni roboczych, pomimo istotnej zmiany realiów technicznych, prowadzi do szeregu negatywnych konsekwencji organizacyjnych i bezpieczeństwa pracy. Powoduje to oderwanie regulacji prawnych od rzeczywistych warunków eksploatacji pojazdów oraz sprzyja powstawaniu nieformalnych i potencjalnie niebezpiecznych praktyk. Paradoksalnie, zakaz korzystania z dedykowanych stopni roboczych może prowadzić do obniżenia realnego poziomu bezpieczeństwa pracy, zamiast jego zwiększenia. Dodatkowo przepis w takim kształcie całkowicie blokuje możliwość korzystania z dobrodziejstwa rozwoju technicznego.

Utrzymywanie bezwzględnej zakazu korzystania z dedykowanych stopni roboczych, pomimo istotnej zmiany realiów technicznych, prowadzi do szeregu niepożądanych konsekwencji organizacyjnych i bezpieczeństwa pracy. Z tego względu Izba Branży Komunalnej stoi na stanowisku, że obecny przepis wymaga pilnej aktualizacji.

VI. Praktyka europejska

Analiza rozwiązań stosowanych w innych państwach Unii Europejskiej wskazuje, że dopuszczenie krótkich przejazdów pracowników na certyfikowanych stopniach roboczych nie jest rozwiązaniem wyjątkowym. W części państw UE, w tym m.in. jazda na stopniach pojazdu jest dozwolona i powszechna, przy jednoczesnym utrzymaniu rygorystycznych wymagań technicznych. Przykładowo w Niemczech zasady BHP branżowego opisują dopuszczalność jazdy na podeście przy ograniczeniu prędkości jazdy do przodu do 30 km/h oraz zakazie cofania przy zajętych podestu. Jednocześnie rozwiązania te pozostają spójne z wymaganiami normy EN 1501-1, która stanowi punkt odniesienia dla projektowania i oceny bezpieczeństwa pojazdów do odbioru odpadów. Praktyka ta pokazuje, że możliwe jest pogodzenie wysokich standardów bezpieczeństwa pracy z efektywną organizacją procesu odbioru odpadów.

W ocenie Izby rozbieżność pomiędzy praktyką a standardami stosowanymi w innych państwach UE a krajowym, bezwzględnym zakazem wynika przede wszystkim z braku aktualizacji przepisu do współczesnych rozwiązań technicznych.

VII. Wniosek o zmianę rozporządzenia

Mając na uwadze powyższe, Izba Branży Komunalnej wnosi o zmianę § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2009 r. poprzez jednoznaczne dopuszczenie przebywania pracowników na stopniach lub podestach roboczych przeznaczonych przez producenta pojazdu do przewozu pracowników obsługi, przy spełnieniu określonych warunków bezpieczeństwa.

Obecne brzmienie § 19 ust. 1:

„Podczas jazdy jest zabronione pozostawianie pracowników na stopniach komór ładunkowych pojazdu do wywozu odpadów.”

Proponowane brzmienie § 19 ust. 1:

„Podczas jazdy zabronione jest pozostawianie pracowników na stopniach komór ładunkowych pojazdu do wywozu odpadów, z wyjątkiem stopni lub podestów roboczych przeznaczonych przez producenta pojazdu do przewozu pracowników obsługi, pod warunkiem że:

1. pojazd spełnia wymagania normy PN-EN 1501-1 i posiada deklarację zgodności CE,
2. prędkość jazdy pojazdu jest ograniczona systemowo,
3. jazda wstecz przy zajętych stopniach lub podestach jest technicznie zablokowana”